

TEB Başkanı Prof.Dr. Mekin TANKER'le "TEB Haberler" Öğrenci Özel Sayısı için yapılan Söyleşi:

— Prof. Dr. Mekin Tanker'in özgeçmişi:

1932 yılında İzmir'de doğan Mekin TANKER ilk, orta ve lise tahsilini yine İzmir'de yaptı. İ.Ü. Fakültesine bağlı Eczacılık Yüksek Okulunu 1953 yılında bitirdikten sonra 1957'de doktora-sını tamamladı. 1962'de doçent, 1968 yılında da profesör olduktan sonra, aynı yıl A.Ü. Eczacılık Fakültesi'ne atandı. 3 dönem bu fakültede dekanlık yapan TANKER, 1983 yılından bu yana 3 dönemdir TEB Merkez Heyeti Başkanlığı'nı yürütmektedir. Evli ve 2 çocuk babası olan Tanker, Fransızca ve İngilizce biliyor.

— Türk Eczacıları Birliği kaç yılında ve hangi amaçla kurulmuştur?

"TEB 1956 yılında, 6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği kanunu gereği kurulmuştur. Kamu kurumu niteliğinde bir meslek teşekkülü olan TEB'in ana amacı; meslek yararları ile kamu yararlarını bağdaştırmaktır."

— TEB'in yapılanma şekli nasıl olmaktadır?

"TEB çağdaş anlamdaki mesleki örgütlenmemizin tepe konumunda görevini yürüten bir merkez organıdır. Birliğe bağlı bölge eczacı odaları vardır. TEB'in çalışma esaslarını belirleyen Merkez Heyeti, 2 yılda bir oda delegelerinin katılımıyla yapılan büyük kongrede belirlenir.

— Hocam, bugün için kaç tane bölge eczacı odası vardır?

"31 tane"

— Peki neden ve neye göre böyle bir sınırlama getirilmiştir?

"Bölge eczacı odalarının kurulması için o bölgede en az 150 eczacı olması gerekmektedir. Bu diğer odalar için de böyledir. Dileğimiz 67 ilde de odaların kurulmasıdır ama az sayıda eczacı ile bir odanın harcamalarını karşılamak imkanı yoktur. Ayrıca odaların bulunmadığı bölgelerde temsilciliklerimiz vardır ve bu temsilcilikler odaların hizmetlerini bölgelerine iletmektedirler."

— TEB'in gelir kaynakları nelerdir ?

"Asıl gelirlerimizi üyelerimizden gelen aidatlar ve eczanelerde kullanılan basılı evraklar oluşturmaktadır."

— Hocam, her eczacı odalara dolayısıyla TEB'e üye olmak zorunda mıdır?

"Kamuda görevli eczacılar ve askeri eczacılar hariç her eczacı TEB'e üye olmak zorundadır.

— Peki kamuda görevli eczacılar ve askeri eczacılar isterlerse TEB'e üye olabilirler mi?

"Gayet tabi isterlerse üye olurlar. Kanuna göre Askeri eczacılar üye olamaz. Diğer kamu eczacıları olabilir.

— Bir de birliğin eczacılar üzerinde yetkileri vardır? TEB'in bu yetkisi ne derecedir acaba?

"TEB'in merkez teşkilatının kollarından birisi de Yüksek Haysiyet Divanı'dır. Bu divan, eczacıların meslek odası ve haysiyetine aykırı olan hareketlerine göre cezalar verebilmektedir. Bu cezalar eczane kapatmaya kadar gidebilmektedir. Nitekim geçmişte bu gibi cezalar verilmiştir.

— Sayın hocam, TEB'in uluslararası eczacılık alanında yeri ve ilişkileri konusunda neler söyleyebilirsiniz?

"TEB, Merkezi Hollanda'nın Amsterdam kentinde bulunan ve kısa adı "FIP" olan Uluslararası Eczacılar Federasyonu'na 8 yıldır üyedir. Federasyonla ilişkilerimiz Birlik Merkezimizin Ankara'ya taşınmasından sonra daha aktif hale getirilmiştir. Bu üyelik sayesinde, mesleki propaganda yanında Türkiye'nin tanıtımı için üye ülkelerin eczacılık teşekkülleri ile çok iletişim içine girilmiştir.

Temsilcilerimizin yoğun temasları sonucu "KKT Eczacıları Birliği"nin bu federasyona üyeliği kabul ettirilmiştir. Bu durum bizler için büyük mutluluk ve övünç kaynağı olmuştur. Bu üyelik KKTC'nin ilk defa böyle kurumlar nezdinde uluslararası platformda temsilidir.

Ayrıca yine yoğun çalışmalar sonucu 1990 yılı FIP Kongresi'nin İstanbul'da yapılması kararının alınması sağlanmıştır.

— Bugünkü eczacılık mesleğine bakış açınız nasıldır? Ve mesleğimizin geliştirilmesi için yaptığımız çalışmalar nelerdir?

"Şunu söyleyebilirim ki, batıda eczacının yaptığı çalışmaları kısaca 3'e ayırabiliriz.

1. İlaç hastaya ulaştırmak
2. İlaç hakkındaki bilgileri hastaya ve sağlık personeline ulaştırmak
3. İlaç üretmek

Evvvela bu 3.madde Türkiye'de çok sınırlıdır. Özellikle bunu geliştirmeyi amaçlıyoruz.

Ayrıca mezun eczacılarımızın sürekli kendilerini yenilemeleri, çağımızın getirdiği yeniliklere yabancı kalmamaları için ilki geçen yıl Ankara'da

olmak üzere Meslek İçi Eğitim Programı başlatılmıştır. Bu uygulama daha sonra diğer bölge eczacı odalarımızca da çeşitli zamanlarda gerçekleştirildi."

— Hocam eczanelerimizde ilaç üretimi çok az dediniz, bunu neye bağlayabilirsiniz acaba?

"Ben bunu 2 sebebe bağlıyorum.

1. Hekimlerimizde majistral ilaç yazmaya istek olmaması

2. Eczanelerde gerekli hammadde ve aletin olmaması.

Eczanelerimizde çağdaş ilaç yapımı üzerine Eczane Heyeti olarak ısrarla durmaktayız ve bu konuda eczacılarımıza ilaç hammaddelerini ve aletlerini en iyi ve güvenilir şekilde ulaştırabilmek için kısa bir süre önce Eczacılar Vakfı'na bağlı "Eczane Gereçleri Anonim Şirketi'nin kurulmasını sağladık."

— Hocam, kamu eczacılığının iyileştirilmesi yönünde ne gibi çalışmalar yaptınız?

"Bugün için kamu eczacılarına tanınan ödemeler son derece düşüktür ve eczacının hastane içindeki fonksiyonları tam olarak verilmiş değildir. Bu olumsuz durumların düzeltilmesi için başta S.S.Y. B'na ve Maliye Bakanlığı'na görüşlerimizi aktardık. Konunun ciddiyeti çok yakında zannedersem anlaşılacaktır. Çünkü S.S.Y. B'nin eczacı kadrolarında büyük açıklar vardır. Yani olumsuz durumlar nedeniyle hastane eczacılığına rağbet azalmıştır.

Bu konuda yaptığımız bir çalışmada; hastane eczacılığımızın sorunlarının çözümüne ışık tutsun diye "Hastane Eczacılığı" adı altında bir çeviriye TEB yayını olarak ilgililerin görüşüne sunduk. 1960'lı yıllarda Amerika, bugün için Türkiye'de yaşanan hastane eczacılığı sorunlarıyla karşı karşıyaydı. Bu kitapta hastane eczacılığının layık olduğu yere nasıl getirildiği gösterilmektedir. Biz de bu modelden çok şeyler çıkarabiliriz."

— Sayın Başkanım, Türkiye'deki müstahzar sayısı hakkında neler düşünüyorsunuz?

"Bence müstahzar sayısının azlığı veya çokluğu o kadar önemli değildir. Asıl önemli olan; müstahzar kullanımını hekim ve eczacının belirlemesi gerekirken, bu kullanımı sağlıyanların ilaç üreticileri olduğundan. Yani ilaç firması hangi ilaç

üretiyorsa, o ilacın kullanımının artması yön verebilmektedir. İşte bu husus yanlıştır.

— Hocam o zaman ortaya çıkan sonuçlardan biride hekim ve eczacının arasında bir diyalog kopukluğudur. Doğru mudur hocam bu?

"Evet hekim ve eczacılar arasında tam bir diyalog yoktur."

— Sayın hocam, batıda hekim hastalığa teşhis koyar, eczacı da ilacı verir. Bizde ise durum böyle değildir. Acaba hekimlerimizin ilaç bilgisi konusunda neler söyleyebilir siz?

"Eczacı ilaç hakkında entegre bilgiye sahiptir. Bu konuda en yetkili kişidir. Oysa hekimlerin ilaç konusundaki bilgisi kısımdır. Eczacının bu entegre bilgisinin tedavinin amacına ulaşabilmesi için şarttır. Dediğiniz gibi hekim teşhis koymalı, eczacı da bu teşhise göre ilaç vermelidir. Ülkemizde de eninde sonunda böyle bir uygulamaya gidilecektir."

— Hocam, ilaç sanayiinde yeterli sayıda eczacı var mıdır?

"Bazı ilaç firmalarında yeterli eczacı yoktur". Yalnız gene burda önemli olan ilaç sanayiinde eczacıların üretimde rol almalarıdır. Maalesef bu durumu da Türkiye'de tamamen göremiyoruz."

— Hocam basına sık sık yansıyan olaylardan biri de müstahzar üretiminde denetimin yeterli olmasıdır. Hatta geçenlerde TEB'in S.S.Y.B'na bu konuda bir açıklaması da oldu zannedersenem.

"Sözümün başında şunu söylüyeyim; bu kadar çok olay olduğuna göre denetim yapıyor demektir. Yapılan kontrollerin sıklaştırılması gerekir. Bugün piyasada farmasötik nitelikte olmayan preparatlar vardır. Bu ilaçları, fabrikalar yapmıyorsa, o zaman bu ilaçlar ruhsatsız imalathanelerde yapılmaktadır."

— Hocam söz denetimden açılmışken bu denetimin kimler tarafından ve nasıl yapıldığı hakkında bize kısaca bilgi verir misiniz?

"İlaç fabrikalarındaki denetim bakanlık müfettişleri tarafından yapılmaktadır. Ancak bu müfettişlerin sayısının yeterli olduğu söylenemez.

Piyasada bulunan müstahzarların denetimi ise Refik Saydam Hıfzısıhha Enstitüsünde yapılmaktadır. Bu kuruluşun en büyük eksiği ilaç denetiminde belli bir numune alma sistemi uygulamamasıdır.

İlaçlar tamamen tesadüfi bir sistemle denetlenmektedir. Bu kurumun ilaç denetiminde en kısa zamanda kalıcı ve esaslı bir sistem getirmesi şarttır."

— Hocam eczacının enjeksiyon yapma yetkisi konusunda neler söyleyebilir siz?

"Bu sorunun kaynağı Yüksek Sağlık Şurası'nın aldığı bir karardır. Bu karara göre eczacı enjeksiyon yapamaz ama yasalarımıza bakınca eczacının bu yetkisinin olduğunu görmekteyiz. Hatta yetki değil zorunluluk vardır. Eczacı ilk yardım olarak gerekirse enjeksiyon yapabilir. Bu zorunluluk olmasa zaten eczacılık fakültelerindeki "Tıbbi İlk Yardım" dersinin okutulması gereksizdi. Sonra bir önemli husus ta enjeksiyon yaparken zorluğun ilacın etkisini bilmemezlikten gelmiştir. Örneğin, belki hastada allerjik bir reaksiyona neden olabilir. Ancak gene burada ilacı en iyi tanıyan kişi eczacıdır. Ayrıca eczanelerde enjeksiyon yapmak diğer yerlere göre daha sağlıklıdır. Çünkü eczanelerde her türlü ilaç ve gerekli alet vardır.

Bir önemli husus ta enjeksiyon yapmak eczacıya maddi bir kazanç getirmeyip, insan sağlığına yarar getireceğidir.

— İlaç fiyatlarındaki artış konusunda neler düşünüyorsunuz? Bu fiyatların belirlenmesinde TEB'in bir rolü var mıdır?

"İlaç fiyatlarının belirlenmesi S.S.Y.B. tarafından yapılır. 1262 sayılı kanuna göre ilaç fiyatları makul derecede olmalıdır. Bugünkü kararnamede ilacın kârını ele almaktadır. Bu kararname gereği maliyetin artması ilaç üreticisine yaramaktadır ve bu yüzden bugün Türkiye'de ilaç sanayi pahalı ilaç yapmaya yönelmiştir.

Zaman zaman da firmalar ilaçların şeklini veya adını değiştirip fiyat artışına gitmektedir. Bu tür yasal olmayan örneklere rastlamak mümkün.

Gördüğünüz gibi TEB'in ilaç fiyatlarının belirlenmesinde bir rolü yoktur. Halbuki TEB kanununda, TEB özel ihtisas komisyonları kurmak suretiyle ilaç fiyatlarını düzenler ve S.S.Y.B'na sunar der. Bu madde TEB'in kuruluş yılı olan 1956 yılından 1968 yılına kadar işlerken bu tarihten sonra işlemez hale gelmiştir. Gerekçe olarak da bu kanunun majistral ilaçlar için ol-

duğunu göstermektedir. Durum böyle idiyse niçin 1968'e kadar diğer şekilde işlemiştir? İlgililere sorarız.

Son olarak şunu söylemek istiyorum. TEB olarak ilaç fiyatlarındaki artışı normal bulmuyoruz. Bu artış üretici firma haricinde eczacı ve halkımıza büyük külfetler getirmektedir. Bu nedenle ilacın karını ele alan bu kararname bir an önce değiştirilmelidir.

— Sayın hocam mesleğimizin yıllardan beri kazanılan yararı olan muvaza konusunda TEB Merkez Heyeti olarak ne gibi çalışmalar yaptınız? Hocam bildiğiniz gibi eczacılıkla ilgili yasalar çok eskidir ve bugün için yetersizdir. Bunun sonucunda mesleğimiz istese de bazı yenilikleri gerçekleştirememektedir. Bildiğim kadarıyla T.B.M.M'de de 18 tane eczacı milletvekili var. Acaba bu milletvekilleriyle de ortaklaşa çalışarak bu mevzuatın değiştirilmesi konusunda herhangi bir çalışma yaptınız mı?

"Gerçekten de bizim için hayli sorun olan eczacılıkla ilgili yasaların değiştirilmesi için bir yasa teklifi hazırlanmış ve eczacı milletvekillerinin tetkikine sunulmuştur. Ancak araya erken seçimlerin onun ardından da bütçe görüşmelerinin girmesi bu yasanın mecliste görüşülmesine mani olmuştur.

Söyleşiyi hazırlayanlar:

Murat Aker (A. Ü. Ecz. Fak. Öğrencisi)

İ. Bülent Yılmaz (A. Ü. Ecz. Fak. Öğrencisi)

Dileğimiz, bundan sonra meclisteki milletvekili meslektaşlarımızın yoğun çabalarıyla bu yasa teklifinin meclisten geçirilmesidir. Bu gerçekleştirildiği zaman mesleğimizin birçok sorununa kalıcı çözümler getirilecektir."

— Sayın Hocam, bir de eğitim gibi büyük bir sorunumuz var. Sizce Türkiye'deki eczacılık eğitimi yeterli midir? Bir de bu konuya açıklık getirir misiniz, lütfen.

"Eğitim sistemimiz çağdaş görüşlere uygun değildir. Eczacılık eğitiminde yönlendirici bir sistem gereklidir. Bunun için de eğitim süresi 5 yıl olmalıdır. Bu 5 yıllık eğitimin sonucunda eczacı aynı zamanda yüksek lisans diploması almış olacaktır. Dileyenin de her zaman eczane açmaya yetkisi olacaktır."

— Sayın Başkanım, bizlere değerli vaktinizden zaman ayırdınız, ilgi gösterdiniz. Herşey için sonsuz teşekkür ve saygılarımızı sunuyoruz.

(Not: Röportajımızın sonunda Sayın Prof. Dr. Mekin Tanker'den öğrencilere iletmek istedikleri bir mesaj olup olmadığını sormuştuk. Kendileri bu mesajı bize yazılı olarak verdiler. Biz de bu mesajı arka sayfada olduğu gibi yayımlıyoruz.)